

aperte sequitur, quod pater retinet prædictum usumfructum post mortem filii, text. in *Authent. de hered. ab intest. venient. §. 1. incipienti: Si quis igitur, collat. 9. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenent DD. in prædictis locis: tenet etiam Gloss. ordinaria in leg. 3. Cod. de Usufruct. & ibi communiter DD. Gloss. in leg. 2. Cod. de bonis maternis, in verb. Defuncto, Gloss. in leg. fin. Cod. de Sentent. pass. in verb. Patre. Angel. de Aret. in §. Præferuntur, Institut. ad Tertull. 1. column. versic. Ad intellectum hujus §. &c. Nec obstat prædictis iuribus & communi opinioni si dicatur, quod patria potestas est principalis & immediata causa acquisitionis usumfructus, ut supra dictum est: sed illa cessat & extinguitur per mortem filii; ergo per consequens tollitur & extinguitur usumfructus quæsitus patri: Quia notabiliter & subtiliter respondeo, quod patria potestas bene requiritur à principio tempore acquisitionis, non tamen requiritur ex postfacto tempore durationis; & sic patria potestas consummavit effectum suum tempore acquisitionis usumfructus; unde licet postea cesset & finiatur, non tamen cessat nec finitur usumfructus retro semel quæsitus: & in expresso istam rationem ponit Bald. in dict. leg. 3. Cod. de Usufruct. pro qua sententia & ratione, licet ipsi non allegent, facit bonus text. in leg. Si is qui animo. ff. de Acquirent. posses. ubi habetur, quod licet in quærenda possessione requiratur animus; tamen postquam semel est quæsitus, non requiritur in eo conservanda & retinenda: text. in leg. Patre furioso, versic. Nam furiosus. ff. de His qui sunt sui vel alien. jur. ubi habetur, quod licet furiosus non possit contrahere matrimonium propter defectum consensus; tamen post matrimonium jam contractum si superveniat furor, retinetur & conservatur matrimonium: text. in leg. Judex datus, & in leg. Cum prætor. ff. de Jud. ubi habetur, quod licet furiosus non possit de novo creari judex; tamen bene potest conservare & retinere jurisdictionem semel quæsitam: text. in leg. Item illa. §. Quod adjicitur. ff. de Constit. pec. text. in l. Sicut, §. fin. in fin. juncta gloss. & communi opinione. ff. Quod cujusque univer. nomin.*

6 Prædicta tamen limita & intellige, quan-

(t) Sic etiam hanc legem intelligit Baez. de decima tutorum, cap. 4. num. 19. Aceved. in leg. 9. titul. 1. lib. 5. Recopilat. num. fin. Quod usque adeo procedit, ut in conscientia foro teneatur pater usumfructum totum restituere filio velato; quia cum lex hæc justa sit, honesta & sancta, & in favorem quodammodo matrimonii, ut ejus onera sustentari valeant, merito in foro conscientia obligat; cum similis legis proprietas hæc sit, ut testatur: Soto lib. 1. de Justitia & jure, quest. 6. art. 4. & in specie id tenet etiam Gregor. in leg. 5. titul. 5. part. 6. gloss. magn. colum. 2. Aceved. in leg. 9. titul. 1. lib. 5. Recopilat. num. 20.

do pater habet filium in sua potestate; secus verò si eum emancipavit; quia tunc pater retinet dimidiam partem ususfructus, & alia dimidia applicatur filio: text. est capitalis & expressus in leg. Cum oportet. §. Cum autem, Cod. de Bonis quæ liberis, & ibi notant & commendat Odofred. Cin. Jacob. Butr. Bartol. Albert. Bald. Angel. Salycet. Paul. & communiter DD. text. in leg. fin. Cod. de Emancip. liber. text. in §. Hoc quoque, versic. Ideoque, Institut. per quas personas vobis acquiritur, & idem disponit lex 15. titul. 18. part. 4. Considera tamen, quod prædictam medietatem ususfructus videtur pater retinere propter præmium emancipationis, quam donat & confert filio, & in ejus recompensam: quod aperte probat text. in dict. §. Cum autem, in quantum dicit: quasi remunerationis gratia, à filio accipere vel retinere, & rursus infra dum dicit: sed dimidiam ususfructus apud majores qui emancipationem donant residere, text. in l. Jubemus, Cod. de Emancipat. liber. ibi: Et personas in quas talis liberalitas collata sit.

Ex quibus iuribus cum ratione inferitur, ut procedat & habeat locum in bonis quæ de præsententi habet & possidet filius, secus verò in bonis futuris post emancipationem filio quæsitis; quia in eis nullam partem ususfructus habet pater: & in expresso ita tenet & declarat Alexand. in leg. Si finita, §. Si de vestigialibus. ff. de Damno infecto, 20. col. num. 51. Item etiam, & secundo inferitur, quod si ex dispositione legis filius esset emancipatus, pater nullam partem ususfructus retineret. Ex quo subdeducitur & inferitur, quod cum hodie in nostro regno per contractum matrimonii filius sit per legem emancipatus, ut in leg. supra proxima. pater nullam partem ususfructus retinebit, sed totus pertinebit filio: & in terminis ita disponit ista nostra lex 48. & iste videtur ejus verus sensus & ratio. (t) Quam legem intellige & extende, etiamsi filius vel filia contraxerit matrimonium sine licentia & voluntate patris, quia indistinctè militat & habet locum ratio hujus leg. in sustinendis oneribus matrimonii. Unum tamen est, quod si hodie pater emanciparet filium suo proprio facto & voluntate, retinebit sibi dimidiam partem ususfructus, sicut de jure communi: Sed dubium

bium notabile esset, si pater emanciparet filium, & postea contraheret matrimonium, an pater amittat illam partem ususfructus sibi jam quæsitam? Et credo quod sic, argumento hujus legis quia si eo casu, quo filius est in potestate, & contrahit matrimonium, consequitur totum usumfructum, et pater nullam partem sibi retinet, ita eodem modo, quando erat emancipatus, & acquisiverat dimidiam partem ususfructus, illam debet perdere & amittere, & filio applicare, cum militet & habeat locum eadem ratio, pro sustinendis oneribus matrimonii (u).

Item etiam tertio infero, quod si filius exeat de potestate patris per dignitatem episcopalem, vel patritiam, vel consularem, vel ex alia ex causis quas diximus in lege præcedenti, non amittit pater usumfructum quem habebat in bonis filii, nec partem ejus, per prædicta: imò si ante talem dignitatem filius habuit aliqua bona adventitia, in quibus pater habuit usumfructum, talis ususfructus durabit patri, etiam post talem dignitatem adeptam, per quam filius fuit liberatus à patria potestate.

7 Advertendum tamen quod videtur, quod si filius habet bona adventitia, & est factus Clericus, indistinctè efficitur dominus eorum, & pater amittit usumfructum eorum. Item etiam, si postquam est factus Clericus acquisivit aliqua bona, modò intuitu Ecclesie, modò non; pleno jure acquiruntur sibi, & pater nullum habet in eis usumfructum: ita probat text. singularis in cap. Quia nos, de Testam. ubi dicitur, quod filius liberè potest disponere de bonis, quæ sibi obveniant ex successione patris vel matris, vel consanguineorum, vel ex contractu, vel artificio suo, cujus verba sunt: Quia nos, & infra: quod licet Clerici de his que paternæ successionis vel cognationis intuitu, aut de artificio sunt adepti, seu dono consanguineorum aut amicorum, non habito respectu ad Ecclesiam, pervenerunt ad ipsos, liberè disponere valeant: de his tamen, quæ consideratione Ecclesie, nullum de jure possunt facere testamentum, & ibi ad hoc expressè notant & commendant Hostiens. Joan. Andr. Card. Ant. Abb. Panorm. Anchar. Imol.

(u) Quod etiam dubium tractat Matienz. in dict. leg. 9. titul. 1. lib. 5. gloss. 2. num. 3. & idem mecum resolvit Aceved. ibid. num. 1.

(x) Idem tenet Gregor. in leg. 13. titul. 1. part. 7. verb. Que está en poder. Pinell. in l. 1. Cod. de Bonis maternis, 1. part. num. 44. Perez in leg. 1. titul. 2. lib. 5. Ordinam. gloss. 1. col. 1. vers. Intellige tamen, fol. 62. Tell. in leg. 5. num. 3. & 4. supra cum aliis quos refert & sequitur Velazq. de Avend. in dict. leg. 5. gloss. fin. per totam. Matienz. in leg. 4. titul. 4. lib. 5. Recop. gloss. 3. num. 3. & gloss. 4. per totam, licet contractam teauerim in dict. leg. 6. Taur. numer. 14. quam defendit Acev. in dict. leg. 4. titul. 4. lib. 5. Recopilat. num. etiam 14. hanc etiam tenet Covarrub. in cap. Quia nos, num. 2. de Testam. Perez in leg. 1. titul. 3. lib. 1. Ord. colum. 112.

Anton. Gomez. ad Legem Tauri.

Aaa 2

vers.

Barbat. & communiter DD. Hostiens. in Summa, de Peculio Clericor. vers. Quot sunt ejus species, &c. Cardin. & Imol. in Rubr. ejusdem titul. in fin. Abbas Panor. in cap. Præsentia, de Probat. 21. column. numer. 56. & ibi alii DD. & istud idem vult Glossa ordinaria in cap. Quia ingredientibus 19. quest. fin. in gloss. 2. Paul. de Castr. ubi hoc reputat notabile, & perpetuo menti tenendum, in leg. Sacrosanctæ, Cod. de Episc. & Cler. tenet etiam Jas. ubi hoc reputat singulare in leg. Filie licet, 2. column. numer. 5. Cod. de Collat. Rod. Suar. in Repetitione leg. Quoniam in prioribus, penult. fol. colum. 4. vers. Considera tamen utiliter & singulariter, ubi hoc tenet, saltem in bonis quæ obveniunt filio post Clericatum. Idem aperte videtur disponere lex 3. in fin. tit. 21. part. 1. ubi dicit, quod filius Clericus potest testari & disponere de bonis habitis à patre, vel aliunde, licet sit in potestate patris. Imò idem erit secundum prædictos DD. ubi supra, etiam in filio Clerico primæ tonsuræ, argumento text. juncta Glos. & communi opinione, in cap. Cum contingat, de etate & qualitate, & in cap. Clericus, 22. distinct. & ibi Glos. in summa, & communiter DD. Sed his non obstantibus, certè ego teneo contrariam sententiam: Imò quod talis filius Clericus, etiam in sacris, non possit disponere de bonis suis adventitiis vivente patre; quia in eis pater habet usumfructum quia cum non liberatur ab ejus potestate, sequitur quod non amittit pater usumfructum in bonis ejus: Et similiter, si bona adventitia obveniunt ipsi filio Clerico post Clericatum, pater habet in eis usumfructum, & filius in eis non potest disponere vivente patre, sicut nec alius filius posset, & in expresso ita tenet Bartol. Petrus, Jacob. Butr. Odofred. Alber. Salyc. & communiter DD. in leg. Sacrosanctæ, Cod. de Episc. & Cler. ubi dicunt per illam legem, quod filius Clericus potest disponere de bonis acquisitis intuitu suæ præbendæ & beneficii, & sic de fructibus ejus ergo non de aliis adventitiis. Idem tenet expressè Salyc. in Authent. Presbyteros, eod. tit. Bart. in leg. Liris, §. Potest. ff. de Negot. gest. Bald. in leg. 3. §. Si quis minor. ff. de Minor. (x) Nec

Nec obstat text. capitalis, in quo se fundabant prædicti DD. in dict. cap. Quia nos. Quia debet intelligi mortuo patre, & ibi probat text. dum dicit, quod Clericus possit disponere de bonis habitis ex successione paterna, vel materna, &c. ubi aperte dat intelligere, patrem esse mortuum, et si dicas eum vivere, debet intelligi in aliis bonis, in quibus pater non habet usumfructum, vel in bonis habitis intuitu Clericatus; non verò alias; & ita debet intelligi prædicta lex partit.

Quarto infero, quod si filius ingrediatur religionem; quo casu liberatur à potestate patris, cum incidat in potestatem Abbatis, ut tenet Glos. notabilis & ordinaria in leg. Si ex causa. §. Papinianus in glos. fin. in fin. ibi: Vel ingresso monasterium. ff. de Minor. & ibi notant & commendant Bart. Alber. Bald. & communiter DD. Alber. in Authent. ingressi. Cod. de Sacros. Eccles. 6. col. num. 12. & ibi, quod pater non amittit usumfructum, quem habet in bonis filii, sed retinebit per tempus vitæ ipsius patris: & in expresso ita tenet Specul. in titul. de Statu Monachorum. 2. col. 5. quest. Palac. Rub. ibi valde commendat in sua Repet. fol. 24. column. 2. vers. Ex istis inferitur, §. 42. (y)

8. Juxta prædicta tamen quero, si ipse pater qui habet usumfructum in bonis filii, vel quilibet alius fructuarius, qui habet usumfructum in bonis alterius, ingrediatur religionem, an amittit usumfructum, & consolidetur cum proprietate? Et videtur quod sic: quia si est pater amittit patriam potestatem, & subjicitur potestati Abbatis & superioris, & sic videtur amittere usumfructum, argumento text. in leg. Sic eveniet, in fine, ff. de Adult. ubi habetur, quod non potest quis aliquem habere in sua potestate, quando ille est in potestate alterius: si verò est alius fructuarius, efficitur capite diminutus; unde usumfructum amittitur, ut in leg. Corruptionem; Cod. de Usufructu. Item etiam non potest usumfructum alienare, aliàs perdit usumfructum, & consolidatur cum proprietate: ergo in nostro casu amittatur & consolidetur. Sed his non obstantibus, contrarium est tenendum, Imò quod talis ususfructus non amittatur, sed transeat in monasterium, saltem commoditas ejus. Nec obstat quod pater amittat patriam potestatem: Quia per hoc non tollitur ususfructus

tus sibi jam quæsitus, imò in consequentiam personæ transit in monasterium, argumento text. in Authent. ingressi, Cod. de Sacrosanct. Eccl. & in leg. Si adoptivo. ff. de Precario. Nec obstat etiam quod ipse vel alter fructuarius efficiatur capite diminutus: Quia ista non est propriè capitis diminutio mortis civilis vel naturalis propter delictum, sed quoad mundum tantum, maximè quod hodie non patitur quis capitis diminutionem nisi per mortem naturalem, non verò per civilem, ut in Authent. Sed hodie, Cod. de Donat. inter vir. & uxor. Non obstat etiam quod fructuarius non possit usumfructum alienare: Quia illud est verum & procedit si alienat ipsum jus ususfructus; secus verò si ipsam commoditatem & perceptionem fructuum: unde in nostro casu illa tantum transit in monasterium, argumento text. in leg. Arboribus, vers. Si fructuarius, ff. de Usufructu. & in leg. Necessario, §. fin. ff. de Peric. & commod. rei venditæ, cum similib. unde ipsum jus & substantia ususfructus residet apud monachum, commoditas verò transit ad monasterium; & finietur per mortem naturalem ipsius monachi, argumento text. in leg. Peto. §. Prædium ff. de Legat. 2. text. in leg. Cum pater. §. Hereditatem, el. 1. eodem titul. text. in leg. Ex facto. §. Ex facto. ff. ad Trebel. text. in leg. Status Florus. §. Corn. Felic. ff. de Jure fisc. text. in leg. Si postulaverit. §. Jubet. ff. de Adulter. text. in leg. Si fil. fac. la. 2. ff. de Donat. causa mort. text. in leg. fin. Cod. de Usufructu. text. cum materia in leg. Lex vestigali. ff. de Pignoribus. & in expresso isto fundamento & conclusionem tenet Glos. ordinaria, in Authent. ingressi, Cod. de Sacros. Eccles. in gloss. magna, in fin. & ibi Petr. de Bellaper. 8. column. vers. Sed pone in difficultiori. Odofred. 7. col. vers. Sed de uno quero quod si ingrediens, &c. Cin. penultima col. num. 12. Bart. 8. col. num. 42. Alb. 6. column. num. 10. Bald. 5. column. num. 12. Paul. fin. col. Salyc. final. column. Glos. ordinaria in Authent. Jas. fin. column. & quest. idem est, Cod. de Bonis quæ liber. in glos. 1. quest. 2. Specul. in tit. de Statu. Monachorum, §. 1. versio. 46. queritur, Alber. in leg. Si postulaverit, §. Jubet, ff. de Adulter. Abb. Panorm. in cap. final. extra, de pignor. 2. col. num. 2. ubi dicit hanc esse communem

vers. Quod tamen privilegium, & vide etiam quæ dixi in leg. præcedent. ad principium, ibi: Per contractum matrimonii.

(y) De hac questione vide latè Suar. in quest. Majoratus, num. 31. usque ad fin. Gregor. in leg. 5. gloss. magna. in princ. titul. 17. part. 4. Covarrub. in cap. Quia nos, 2. de Testam. num. 2. Palac. Rub. in Rubr. de Donat. inter virum, §. 42. num. 79. Matienz. in leg. 9. tit. 1. lib. 5. glos. 1. num. 12. cum aliis quos ipsi referunt.

nem opinionem. (z) Verum tamen est, quod ista sententia & conclusio clarè procedit in alio quolibet fructuario: secus verò est in patre qui habet usumfructum in bonis adventitiis filii ratione patriæ potestatis; quia si ingrediatur religionem, amittit usumfructum, vel saltem medietatem ejus, cum facto suo filius efficiatur sui juris: argumento textus in leg. Cum oportet. §. Cum autem. Codic. de Bonis quæ liber. Confirmatur etiam, quia per ingressum religionis amittit legitimam administrationem. Et in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bartol. in dict. Authent. idem est. Cod. de Bonis quæ liber. & ibi Cin. Alber. Ang. Salyc. post Martin. Silet. quem ipsi referunt: tenet etiam Salycet. Jas. & alii DD. in dict. Authent. ingressi, & ista est magis communis opinio secundum Salycet. in dict. Authent. idem est, tenet etiam Abb. Panorm. in cap. In presentia de Probat. 21. column. num. 57. & ibi alii DD. Sed certè ego teneo contrarium: imò, quod indistinctè pater vel alius non amittat usumfructum per ingressum religionis, & commoditas quærat in monasterio, ut supra dictum est: quia filius non eximitur à potestate patris facto ipsius patris, sed beneficio & dispositione legis; & talis ingressus est favorabilis & meritorius ipsi ingresso, unde in ejus odium & præjudicium non debet interpretari, argumento textus notabilis in leg. Deo nobis. §. Si verò ultimum. Cod. de Episc. & Cler. & in terminis ita tenet & declarat Bald. in Authent. excipitur. Cod. de Bonis quæ liber. 2. col. num. 3. & ibi Paul. de Castr. 2. column. quest. penultim. Corn. in Authent. idem est ejusdem titul. & Rapha. Cuman. quem ipse allegat.

9. Quero tamen, si aliqua de prædictis causis non interveniat, sed pater sua voluntate remittat filio usumfructum quem habet in bonis

(z) Hanc eandem sententiam tenet Rosell. n. 18. in Authent. ingressi, Guido Pap. dec. 473. n. 4. & expressè dec. 595. ubi dicit ita judicatum Cæpol. cons. 22. num. 4. Socin. cons. 10. num. 20. lib. 1. ubi hanc communem sententiam dicit: Croat. in leg. Gallus §. Et quid si tantum, pluribus aliis quos refert. Quam etiam opinionem defendit Matienz. in leg. 9. tit. 2. lib. 5. Refructum amittere, tenuerit Martin. Syllanian. quem Cin. refert in Authent. ingressi. Cod. de Sacros. Eccles. ubi etiam Salyc. eandem tenet num. 10. ad fin. & iterum in Authent. idem est. Cod. de Bonis quæ liberis, ubi hanc communem opinionem dicit; quam etiam sequitur Jas. in dict. Authent. ingressi, num. 48. & Riminald. in §. 1. num. 148. instit. per quas personas, Covarrub. in cap. 2. n. 8. de Testam. Hyppolit. singulari 668. Gregor. in leg. 5. tit. 17. part. 1. glossa magna. ad medium. Sed mea opinio verior est & receptor, in praxique servanda, prout servari consuevit, & contrariæ opinionis fundamentis satisfacit Pinell. ubi supra.

(A) Et ita resolvit Tellus Fernand. in leg. 17. Taur. num. 57. Et utrum donatio hæc sit, necne? tradit Matienz. ubi supra, & Tellus, Petr. Dueñ. in regul. 217. limitat. 3. idem Tellus in lege 17. num. 63. idem tenet Matienz. in leg. 1. tit. 6. glossa 4. num. 18. & 19. lib. 5. Recop. Anton. Gomez, ad leg. Taur.